

Jókai Mór

1825: Komárom

Csodagyereknek tartották, kitűnően írt, verselt, rajzolt

Tanulmányait a pápai Kollégiumban folytatta, ahol megismerte Petőfi Sándort (barátság)

Tízek Társaságának tagja

12 pont szerzője, amit ő olvasott fel 1848. március 15.-én

A forradalom, szabadságharc híve

Laborfalvi Róza a kor ünnepest színésznője lett a felesége

1850-es években képviselő, író

Írói karrierje 1846-tól kezdődik

Első sikeres regénye: Hétköznapiak

1875-től politikai pályafutása hanyatlik, 1894-1898 megjelentették összes műveit (100 kötet)

2. felesége Nagy Bella, fiatal színésznő volt

Művészetének jellemzői:

- Saját korában népszerű alkotó, széles olvasóközönséget teremtett
- A magyar romantika kiemelkedő alakja, de műveiben megjelenik a realizmus és a népiesség is

Romantikus elemek Jókai regényében:

- Párhuzamos eseményszálak
- Váratlan fordulatok (pl: véletlen találkozások)
- Szélsőséges jellemábrázolás, pozitív, ill. tisztán negatív figurák jelennek meg
- Nyelvezete:
  - Romantikus körmondatokra épül
  - Gazdag a jelzőanyag
  - Gyakoriak az ellentétek
- titkok

Realista elemek Jókai regényében:

- Többoldalu szereplőábrázolás
- természeti leírások
- népiesség (általában a mellékszereplők, nyelvezet: magyaros ízek, könnyed, olvasmányos stílus)
- Írásmódja: Művei cselekményét példázattá emeli
- nagy történelmi regényeket ír
- Például:
  - Erdély aranykora
  - Szeretve mind a vérpadig
  - A lőcsei fehér asszony
  - És mégis mozog a Föld
  - Rab Ráby
  - Egy magyar nábob
  - Kárpáthy Zoltán
  - A kőszívű ember fiai
  - Fekete gyémántok
  - Az új földesúr
  - A sárga rózsza

Az aranyember

- Írói pályájának csúcán született
- Forrása: gyermekkori élmény a komáromi kereskedő világot apja ügyvédi irodájában ismerte meg
- Alapja a szerző kapitalizmusról való kiábrándulása
- Antikapitalista mű
- mű tételmondata: „Minden nagy vagyon lopás”
- Központi motívuma a pénz
- A műben a konfliktusok anyagi eredetűek
- Például:
  - Kacsuka főhadnagy elhagyja Athaliet
  - Tímár Mihály ellopja Ali Csorbadzsi vagyonát, feleségül veszi Tímeát
  - Ali meglopja a szultánt
  - Teréza asszony férjét Brazovics Athanáz készítette öngyilkosságra
- A konfliktusok kalandos formában jelennek meg és lélekelemzés társul hozzájuk
- Műfaja: Analitikus regény és kalandregény (pont olyan mint „Victor Hugo: Nyomorultak”)
- Mindig más történik, mint amit a szereplők vagy az olvasók elvárnának
- Például:
  - Senki szigete: Először az olvasónak a boldogság színhelye, majd megjelenik Tódor és kiderül, hogy a boldogság csak látszat
- **Romantikus elemek a regényben:**
  - Párhuzamos eseményszál
  - Tímár Mihály kettős élete
  - Ali Csorbadzsi titka
  - Tímár Mihály a Holddal „beszélget”
  - Természeti katasztrófa: Például: elsüllyed a hajó, rianás
- **Realizmus elemek a regényben:**
  - Tímár Mihály jellemrajza
  - Vaskapu leírása, Senki szigetének bemutatása
  - Brazovics házának bemutatása
  - Komáromi kereskedővilág kritikája
  - Lélekelemzések
- **Szereplőábrázolás:**
  - Tímár Mihály:
    - Hétköznapi ember, romantikus vonásokkal
    - Házasságának problémái, gyásza, lelkiismeret furdalása teszi hús-vér emberré
    - Kezdetben a pénz bővületében él, majd rádöbben, hogy ettől sokkal fontosabb a boldogság
    - Jellemfejlődésen megy keresztül
    - Mű mondanivalóját a következőképpen fogalmazta meg: „Volt egyszer egy ember, aki odahagyta a világot, amelyben bámulták, és csinált magának egy világot, amelyben szeretik. Miért? A pénz megrontó hatalma miatt.” (önmagát senkinek nevezi)
  - Tímea:
    - Hűséges férjéhez, bár nem szerelmes belé
    - Hideg alabástromszoborként jelenik meg
    - Jószívű

- Noémi:
    - Ártatlan, egyenes, természetes
    - Őszinte, romlatlan
    - Szerelmes
  - Teréza:
    - Magányos özvegy
    - Noémit jó példával tanítja, jóra neveli
  - Krisztián Tódor:
    - Gonoszságot testesíti meg
    - A társadalom torzította el
    - Gyermekeként apja magára hagyta
    - Romantikus
  - Athalie:
    - Elkényeztetett, gőgös, szívtelen
    - Önző, pénzimádó
    - Romantikus
-
- A műben a negatív szereplők (Athalie, Krisztián Tódor) alakja is romantikus
  - Francia regények hatása figyelhető meg jellemrajzukban
  - Teréza, Noémi, Tímea romantikus szereplők
  - Noémi és Teréza alakjával Jókai Rosseauo természetfilozófiáját követi (A természet csak jót teremt, a civilizáció rombolóan hat az emberiségre)
  - Csupán Tímár Mihály a realista szereplő
  - A XIX-XX. század fordulóján a romantika legnagyobb mestere a magyar irodalomban
  - A realista elemeket csupán némiképp kihasználja a műveiben